

INDIAN RIVER SYSTEMS

FOR DIFFERENT GOVERNMENT EXAMS

ಭಾರತೀಯ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ

ಭಾರತೀಯ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ			ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು	
ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	ಒಟ್ಟು ಉದ್ದ	ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಪ್ರದೇಶ (ಚದರ ಕಿ.ಮಿ)	ಎಡದಂಡೆ	ಬಲದಂಡೆ
ಸಿಂಧೂ	1114 ಕಿ.ಮಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 3180 (ಒಟ್ಟು)	3,21,289	ಝಸಕಾರ, ಸುರು, ಸೋಲನ, ಝಲಮ್, ಚೇನಾಬ, ರವಿ, ಬೀಸ್, ಸತ್ಲಜ್	ಶ್ಯೋಕ್, ಗಿಲ್ಲಿಟ್, ನುಬ್ರಾ, ಖುರ್ರಂ, ತೋಚಿ, ಗೊಮಲ್, ಸಂಗಾರ್, ಕಾಬುಲ್
ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಾ	916 ಕಿ.ಮಿ (ಭಾರತ) 2900 ಕಿ.ಮಿ (ಒಟ್ಟು)	1,94,413	ಶಿಯಾಂಗ/ದಿಬಾಂಗ, ಲೋಹಿತ್, ಧಾನ್ಸಿರಿ, ಬುರ್ಹಿ ದಿಹಿಂಗ್, ಕೋಪಿಳಿ	ಸುಬಾನ್ಸಿರಿ, ಕಾಮೆಂಗ್, ಮಾನಸ್, ಸಂಕೋಷ್, ರೈದಕ್, ಜಲ್ಲಾಕಾ, ತೀಸ್ತಾ
ಗಂಗಾ	2510 ಕಿ.ಮಿ	8,61,452	ರಾಮಗಂಗಾ, ಗೋಮ್ತಿ, ಗಾಘ್ರಾ, ಗಂಧಕ್, ಕೋಸಿ, ಮಹಾನಂದಾ	ಯಮುನಾ, ಸನ್, ತಮಸಾ, ಪುನಪುನ್
ಯಮುನಾ	1376 ಕಿ.ಮಿ	3,66,200	ಹಿಂದೋನ್, ರಿಂದ್, ಸಂಗರ್, ವರುಣಾ	ಚಂಬಾಲ್, ಸಿಂಧ್, ಬೇಟ್ವಾ, ಕೆನ್, ಟನ್ಸ್
ನರ್ಮದಾ	1312 ಕಿ.ಮಿ	98,796	ಬುರಹನೇರ್, ಬಂಜಾರ್, ಶೇರ್, ಶಕ್ತರ್ ಧುಧೀ, ತವಾ, ಗಂಜಲ	ತೆಂದೋನಿ, ಹಿರಾನ್, ಬರ್ನಾ, ಕೋಲಾರ್
ಗೋದಾವರಿ	1465 ಕಿ.ಮಿ	3,12,812	ಇಂದ್ರಾವತಿ, ಪೂರ್ಣಾ, ಪ್ರಾನ್ವಿತಾ, ಸಬರಿ	ಪ್ರಾವರಾ, ಮಂಜಿರಾ ಮನೇರ್
ಕೃಷ್ಣಾ	1400 ಕಿ.ಮಿ	2,58,948	ಭೀಮಾ, ಮೂಸಿ, ಮುನ್ನೇರು	ಘಟಪ್ರಭಾ, ಮಲಪ್ರಭಾ, ತುಂಗಭದ್ರಾ
ಕಾವೇರಿ	805 ಕಿ.ಮಿ	81,155	ಹರಂಗಿ, ಹೇಮಾವತಿ, ಶಿಂಶಾ, ಅರ್ಕಾವತಿ	ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೀರ್ಥ, ಕಬ್ಬನಿ, ಸುವರ್ಣಾವತಿ, ಭವಾನಿ, ನೋಯಿಲ್, ಅಮರಾವತಿ
ಮಹಾನದಿ	851 ಕಿ.ಮಿ	1,41,589	ಸಿಯೋನಾಥ, ಹಸದೇನೋ, ಮಂಡ್, ಇಬ್	ಒಂಗ್, ತೇಲ್, ಜೋಂಕ್

ಈಗ ಭಾರತದ ನದಿಗಳ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಯೋಣ

ಬಹಳಷ್ಟು ನದಿಗಳು ತಮ್ಮ ನೀರನ್ನು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ನದಿಗಳು ದೇಶದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿದು ನಂತರ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಲಢಾಕಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಅರವಳ್ಳಿ ಘಟ್ಟಗಳ ಉತ್ತರ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿಯ ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಂತರಗರ್ಭ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು ಈ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಉಗಮವಾಗುತ್ತವೆ.

- ಹಿಮಾಲಯ ಮತ್ತು ಕಾರಕೊರಂ ಶ್ರೇಣಿ
- ಛೋಟಾ ನಾಗಪುರ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಮತ್ತು ವಿಂದ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಸತ್ಪುರ ಶ್ರೇಣಿ
- ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು

ಭಾರತದ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ
ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಪ್ರದೇಶದ ಗಾತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಭಾಗ	ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಗಾತ್ರ ಚದರ ಕಿಮಿಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರಮುಖ ನದಿ	20,000
ಮಧ್ಯಮ ನದಿ	20,000-2000
ಚಿಕ್ಕ ನದಿ	2000-ಕೆಳಗೆ

ಉಗಮಸ್ಥಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ನದಿಗಳು	ಕಾಲಿಕ ನದಿಗಳು
ಹಿಮಾಲಯದ ನದಿಗಳು	ಪರ್ಯಾಯಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ನದಿಗಳು
ಸಿಂಧೂ, ಗಂಗಾ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಾ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪನದಿಗಳು	ಮಹಾನದಿ, ಗೋದಾವರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಕಾವೇರಿ, ನರ್ಮದಾ, ತಪೀ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪನದಿಗಳು

ಜಲಾನಯನದ ವಿಧದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ನದಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಗುಂಪಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು

ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ನದಿಗಳು	ಮುಚ್ಚಿದ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನದಿಗಳು
ಹಿಮಾಲಯದ ನದಿಗಳು, ಡೆಕ್ಕನ್ ನದಿಗಳು, ಕರಾವಳಿ ತೀರದ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ನದಿಗಳು	ಯಾವಾಗ ನದಿಯು ಸಮುದ್ರ ಸೇರದೆ, ನೆಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬತ್ತುವುದೋ ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅಂತರ್ಗರ್ಭ ಜಲಾನಯನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತರ್ಗರ್ಭ ಜಲಾನಯನಗಳು ಅಲ್ಪಕಾಲಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
ಸಿಂಧೂ, ಗಂಗಾ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಾ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪನದಿಗಳು	ಉದಾ: ಅಜ್ಮೀರನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಲಾನಿ ನದಿಯು ಕಚ್ಛ ರಾನನಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಸೇರದೆ ಬರಿದಾಗುತ್ತದೆ

ಸಮುದ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿನ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರದ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ನದಿಗಳು	ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ನದಿಗಳು
ಗಂಗಾ, ಗೋದಾವರಿ, ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ	ನರ್ಮದಾ, ತಪೀ

90 ಪ್ರತಿಶತ ನದಿಗಳು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಉಳಿದವು ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತರ್ಗರ್ಭವಾಗುತ್ತವೆ.

ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ	ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರ ಜಲಾನಯನ
ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರುವ ನದಿಗಳು	ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ನದಿಗಳು
ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ	ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ
ದೇಶದ ~77 ಪ್ರತಿಶತ ಜಲಾನಯನವು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತವೆ	ದೇಶದ ~23 ಪ್ರತಿಶತ ಜಲಾನಯನವು ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತವೆ

ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

ಹಿಮಾಲಯದ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

- ಸಿಂಧೂ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಗಂಗಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಯಮುನಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

- ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಕಾವೇರಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಮಹಾನದಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

- ನರ್ಮದಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ತಪತಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಸಬರಮತಿ ನದಿ
- ಮಾಹಿ ನದಿ
- ಲುನಿ ನದಿ

ಸಿಂಧೂ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸಿಂಧೂ ನದಿಯು ಮಾನಸಸರೋವರ ಸರೋವರದ ಬಳಿ ಟಿಬೆಟ್‌ನ ಕೈಲಾಸ ಶ್ರೇಣಿಯ ಉತ್ತರದ ಇಳಿಜಾರುಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉಪನದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಜಲಮೂಲದಿಂದ ಒಟ್ಟು 3180 ಕಿ.ಮಿ ಉದ್ದವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕರಾಚಿ ಬಳಿ ಅರೇಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 1114 ಕಿಮೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ.

ನದಿಯ ಮಾರ್ಗ:

- ಇದು ನಂಗಾ ಪರ್ಬತದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಅಟಾಕ್ ಬಳಿ 5181ಮೀ ಆಳವಾದ ಮೂಲಕ ಹಿಮಾಲಯವನ್ನು ದಾಟುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತ-ಚೀನಾ ಗಡಿಯ ಬಳಿ ಧಾರ್ ನದಿಯು ಇದನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ಲಡಾಖ್ ಶ್ರೇಣಿ ಮತ್ತು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಲೇಹ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಸ್ಕರ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಕಾಶ್ಮೀರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಇದು ಅನೇಕ ಉಪನದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ - ಜಸ್ಕರ್, ಶ್ಯೋಕ್, ನುಬ್ರಾ ಮತ್ತು ಹುಂಜಾ.
- ಇದು ಡಾರ್ಡಿಸ್ತಾನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಚಿಲ್ಲರ್ ಬಳಿ ಆಳವಾದ ಕಣಿವೆಯನ್ನು ನಂಗಾ ಪರ್ಬತಿನ ಹೇರ್ ಪಿನ್ ಬೆಂಡ್ ಬಳಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ
- ಇದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕರಾಚಿಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಅರೇಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ

- ಸಿಂಧೂ ನದಿಯು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್‌ಗೆ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ
- ಸಿಂಧೂ ಜಲ ಒಪ್ಪಂದ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ನಡುವಿನ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದ್ದು, 1960ರಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ದಲ್ಲಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿತ್ತು.
- ಒಪ್ಪಂದವು ಭಾರತಕ್ಕೆ 20% ನೀರನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಮೂರು ಪೂರ್ವ ನದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿತು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ: ರವಿ, ಬಿಯಾಸ್, ಸಟ್ಲೆಜ್
- ಭಾಕ್ರಾ ನಂಗಲ್ ಯೋಜನೆ (ಸಟ್ಲೆಜ್) ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಯೋಜನೆ (ಸಟ್ಲೆಜ್ ಮತ್ತು ಬಿಯಾಸ್), ಪಾಂಗ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಬಿಯಾಸ್), ಬಾಗ್ಲಿಹಾರ್ ಯೋಜನೆ (ಚೆನಾಬ್), ಥಿಯನ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ರವಿ) ಇವು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಸಿಂಧೂ ಅಂತರ್‌ಗರ್ಭ ಜಲಾನಯನ ನದಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು
- ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿ ಘರ್ಷಣೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಶಾಶ್ವತ ಸಿಂಧೂ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರವು ಮಾನಸ ಸರೋವರದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಿಂಧೂ ಮತ್ತು ಸಟ್ಲೆಜ್‌ನ ಮೂಲವೂ ಆಗಿದೆ.

ಇದು 3848 ಕಿಮೀ ಉದ್ದವಿದ್ದು, ಸಿಂಧೂ ನದಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹರಿವು ಭಾರತದ ಹೊರಗಿದೆ. ಇದು ಪರಿಮಾಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಪತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ.

ನದಿ ಮಾರ್ಗ:

- ನದಿಯು ತನ್ನ ಮೂಲದಿಂದ ಟಿಬೆಟ್‌ನ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1,100 ಕಿ.ಮೀನಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿ ಹಿಮಾಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದ ನಡುವೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಟಿಬೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತ್ಸಾಂಗ್‌ಗೋ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಟಿಬೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರನ್ನು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಹೂಳು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಅದು ನಮ್ಮ ಬರ್ವಾವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಯು-ಟರ್ನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅರುಣಾಚಲ್ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ
- ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ದಿಹಂಗ್ ನದಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 35 ಕಿ.ಮೀ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೆರಡು ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳಾದ ದಿಬಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಲೋಹಿತ್ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ
- ಈ ಒಮ್ಮುಖದ ಹಂತದಿಂದ, ನದಿಯು ತುಂಬಾ ವಿಶಾಲವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಇದು ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಉಪನದಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದೆ
- ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರವು ಅಸ್ಸಾಂನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ದದ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತಹ ನಾಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಇದು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋದ ನಂತರ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೂಳು ಶೇಕರಣೆಯಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ನದಿಯ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಸ್ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಹೂಳು ನಿಕ್ಷೇಪಗಳ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಚಾರ್ಸ್‌ಗಳು ಭಾಗಶಃ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿ, ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ

Ace KPSC KAS Exam

KAS Comprehensive Course
Kannada Medium

Get ahead of the competition with Karnataka Administrative Service Course. Get guidance from the top faculty through Live Classes, Expert-curated Notes, Mock Tests and more!

**400+ Live
Classes**

For Concept
Building

**30 Mock
Tests**

For Practicing
and Improving
(15 + 15 Paper
1 and 2)

**Complete Prep
Material**

Notes, Current
Affair Notes

**Performance
Analysis**

Detailed Solution
+ AI-Based Analysis
after Each Test

- ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿಯು ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಅದರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿದೆ.
- ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪನದಿಗಳು ದೇಶದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 30 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ
- ಸಾದಿಯಾದಿಂದ ಅಸ್ಸಾಂನ ಧುಬ್ರಿವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಮಾರ್ಗ 2 ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರದ ಸವೆತದಿಂದಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ಭೂ-ನಷ್ಟವು 72.5 ರಿಂದ 80 ಚದರಕಿಮೀ/ವರ್ಷದಷ್ಟು 1997 ರಿಂದ 2007-08 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸವೆತದ ಅಪಾಯವು ದುರ್ಬಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಮಜುಲಿ, ಪಲಾಸ್ವರಿ, ರೋಹೊತ್ತಿಯಾ, ಭುರಗಾಂವ್ ಮತ್ತು ಬೊಕುವಾಲ್ ಮುಂತಾದ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ

ಗಂಗಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಗಂಗೆಯು ಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಹಿಮನದಿಯಿಂದ ಭಾಗೀರಥಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

- ಇದು ಗರ್ವಾಲ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇವಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೊದಲು, ಮಂದಾಕಿನಿ, ಪಿಂಡಾರ್, ಧೌಲಿಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಬಿಷೆಗಂಗಾ ನದಿಗಳು ಅಲಕನಂದಾದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಭೇಲಿಂಗ್ ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿದಾಗುತ್ತವೆ
- ದೇವಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗೀರಥಿ ಮತ್ತು ಅಲಕನಂದಾ ಎರಡರಿಂದಲೂ ನೀರು ಗಂಗೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ
- ಗಂಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳೆಂದರೆ ಯಮುನಾ, ದಾಮೋದರ್, ಸಪ್ತ ಕೋಸಿ, ರಾಮ್ ಗಂಗಾ, ಗೋಮತಿ, ಘಘರಾ ಮತ್ತು ಸನ್. ನದಿಯು ತನ್ನ ಮೂಲದಿಂದ 2525 ಕಿಮೀ ದೂರವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿದ ನಂತರ ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ

ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಹರಿವು:

- ಇದು ಭಾರತದ ಉತ್ತರಾಖಂಡ ರಾಜ್ಯದ ಪಶ್ಚಿಮ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುತ್ತದೆ
- ಇದು ಋಷಿಕೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಗಂಗಾಬಯಲನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಹರಿದ್ವಾರದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ
- ಗಂಗಾ ನದಿಯು ಚುನಾರ್, ಮಿರ್ಜಾಪುರ್, ವಾರಣಾಸಿ, ಗಾಜಿಪುರ, ಅರಾ, ಪಾಟ್ನಾ, ಚಪ್ರಾ, ಹಾಜಿಪುರ್, ಮೊಕಾಮಾ, ಮುಂಗೇರ್, ಸಾಹಿಬ್‌ಗಂಜ್, ರಾಜಮಹಲ್, ಭಾಗಲ್ಪುರ್, ಬಲ್ಲಿಯಾ, ಬಕ್ಸರ್, ಸಿಮಾರಿಯಾ, ಸುಲ್ತಂಗಂಜ್, ಮತ್ತು ಫರಕ್ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.
- ಗಂಗಾನದಿಯು ಎರಡು ವಿತರಣಾ ನದಿಗಳಾಗಿ ಕವಲೊಡೆಯುತ್ತದೆ, “ಹೂಗ್ಲಿ” ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಮುರ್ಷಿದಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಗಿರಿಯದಲ್ಲಿ “ಪದ್ಮ” ಅದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಮೂಲಕ ಸೇರುತ್ತದೆ

- ನದಿಯು ಸರಿಸುಮಾರು 140 ಜಾತಿಯ ಮೀನುಗಳು, 90 ಜಾತಿಯ ಉಭಯಚರಗಳು ಮತ್ತು ಸರೀಸೃಪಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ತನಿಗಳು, ಫಾರಿಯಲ್ ನಂತಹ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ನದಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಾಗಿದೆ.
- ಗಂಗಾ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸುವ ನೀರು ಗಂಗಾನದಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ, ಮಸೂರ, ಅಕ್ಕಿ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆ ಬೀಜಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಸೆಣಬು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸಾಸಿವೆ, ಎಳ್ಳು ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಹ ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕಾಳಿ ಮತ್ತು ರಾಮಗಂಗಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಗಂಗೆಯ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ 764 ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು 1123 MLD ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ ಮತ್ತು 500 MLD ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತದೆ.
- ನದಿಯ ಅನೇಕ ವಿಸ್ತಾರಗಳನ್ನು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಜನರ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕು ಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಮಾರ್ಗ 1 (NW-1) ಅಥವಾ ಗಂಗಾ-ಭಾಗೀರಥಿ-ಹೂಗ್ಲಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್‌ನಿಂದ ಪಾಟ್ನಾ ಮತ್ತು ಭಾಗಲ್‌ಪುರ ಮೂಲಕ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಹಲ್ದಿಯಾದವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರದ ಭಗಲಪುರದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ.
- 'ನಮಾಮಿ ಗಂಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ', ಒಂದು ಸಂಯೋಜಿತ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮಿಷನ್ ಆಗಿದೆ, ಇದನ್ನು 'ಫ್ಲಾಗ್‌ಷಿಪ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ' ಎಂದು ಜೂನ್ 2014 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರೂ.20,000 ಕೋಟಿ ಬಜೆಟ್ ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಗ್ಗಿಸಿ ನದಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನದಿ ಗಂಗಾದ ಪುನರ್ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಮುನಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಯಮುನಾ ನದಿಯು ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಬಂದರ್‌ಪೂಂಚ್ ಶಿಖರದಲ್ಲಿರುವ ಯಮುನೋತ್ರಿ ಹಿಮನದಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

- ಯಮುನಾ ನದಿಯು ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಉಪನದಿಯಾಗಿದೆ.
- ಈ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ಮುಖ್ಯ ಉಪನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿನ್, ಹಿಂಡನ್, ಬೆಟ್ಟಾ ಕನ್ ಮತ್ತು ಚಂಬಲ್ ಸೇರಿವೆ.
- ಟನ್ಸ್ ಯಮುನೆಯ ದೊಡ್ಡ ಉಪನದಿಯಾಗಿದೆ.
- ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ದೆಹಲಿ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಹರಿಯಾಣ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.
- ಯಮುನಾ ನದಿಯು ಹರಿಯಾಣ, ಯುಪಿ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ನಡುವಿನ ಗಡಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ.

ನದಿಯ ಹರಿವು:

- ಯಮುನೋತ್ರಿ ಹಿಮನದಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂಲದಿಂದ, ನದಿಯು 200 ಕಿಮೀ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನ ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಶಿವಾಲಿಕ್ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಇಂಡೋ ಗಂಗಾ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಗಂಗಾಗೆ ಬಹುತೇಕ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗಂಗಾ - ಯಮುನಾ ದೋಬ್ ಪ್ರದೇಶವು 69,000 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದೆ.
- ಯಮುನಾ ನಂತರ ದೆಹಲಿ, ಮಥುರಾ, ಆಗ್ರಾ, ಫಿರೋಜಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಇಟಾವಾವನ್ನು ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ.
- ಅಲಹಾಬಾದ್ ಬಳಿ, ಸುಮಾರು 855 ಮೈಲುಗಳ (1,376 ಕಿಮೀ) ಹರಿವಿನ ನಂತರ, ಯಮುನಾ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

- ಸುಮಾರು 57 ಮಿಲಿಯನ್ ನಿವಾಸಿಗಳು ಯಮುನೆಯ ನೀರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ
- ಯಮುನಾ ಮತ್ತು ಗಂಗೆಯ ಸಂಗಮ, ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮವು 12 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವ ಕುಂಭಮೇಳಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನೀರು "ಹೆಚ್ಚು" ಕಲುಷಿತವಾಗಿದ್ದು, "ಆವ್ಲಯುಕ್ತ, ಭಾರ ಲೋಹಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು" ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹಾನಿಕರ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ. 4 ವರ್ಷಗಳ ನಿಷೇಧದ ನಂತರ, ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿನ ಲೋಹಗಳ ಅಂಶವನ್ನು ನಿರಂತರ ಪರೀಶೀಲಿಸಿ, 2019 ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು
- ಯಮುನಾ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ, ಹರಿಯಾಣ, ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ NW110 ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನರ್ಮದಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಇದು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯದ ಅಮರಕಂಟಕ್ ಬೆಟ್ಟದ ನರ್ಮದಾ ಕುಂಡದಿಂದ ಉದಯಿಸುತ್ತದೆ.

- ನರ್ಮದಾ ನದಿಯು ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.
- ಇದು ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗಡಿರೇಖೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಭಾರತದ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ನರ್ಮದಾ, ತಪತಿ ಮತ್ತು ಮಾಹಿ ನದಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತವೆ.
- ನದಿಯು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಗುಜರಾತ್, ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಗುಜರಾತ್‌ನ ಭರೂಚ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ನದಿಯ ಹರಿವು:

- ನದಿಯು ಅಮರಕಂಟಕ್ ಬೆಟ್ಟದ ಶ್ರೇಣಿಯಿಂದ ಕಪಿಲ್ಪರ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ರಾಮನಗರ, ಮಾಂಡ್ಲಾ ಮತ್ತು ಜಬಲ್ಪುರದ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ
- ಜಬಲ್ಪುರದ ಹತ್ತಿರ, ಧುಂಧರಾ ಜಲಪಾತದ ನಂತರ, ನರ್ಮದಾ ಮೂರು ಕಿರಿದಾದ ಕಣಿವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ವಿಂಧ್ಯ ಸ್ಕಾಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಪುರ ಶ್ರೇಣಿ.
- ಇದು ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗಡಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಗಲ್ಫ್ ಆಫ್ ಕ್ಯಾಂಪೆ ಮೂಲಕ ಅರೇಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಗುಜರಾತ್‌ನ ಭರೂಚ್‌ನ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ 30 ಕಿಮೀ (18.6 ಮೈಲಿ) 1,312 ಕಿಮೀ ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

- ನರ್ಮದಾ ಜಲ ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ (NWDI) ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರದ ಶೇಕಡಾವನ್ನು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ನಡುವೆ ನೀಡಿದೆ
- ನರ್ಮದೆಯ 101 ಉಪನದಿಗಳಲ್ಲಿ 60 ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿವೆ ಅಥವಾ ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿವೆ. ನರ್ಮದೆಯು ವರ್ಷದ ಹಲವು ತಿಂಗಳು ಸಾಗರವನ್ನು ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ, ಸಮುದ್ರದ ಚಲನೆಯಿಂದ ಲವಣಾಂಶ, ಮಣ್ಣಿನ ಅವನತಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು: ಸರ್ದಾರ್ ಸರೋವರ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಇಂದಿರಾ ಸಾಗರ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಬರ್ಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಮಾನ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಜೋಬಾಟ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು
- ನರ್ಮದಾ ಕಾಲುವೆಗಳ 532 ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ ಜಾಲವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸೋಲಾರ್ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ "ಕೆನಾಲ್ ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯು" ಭಾರತದ ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ರೀತಿಯ ಮೊದಲ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ

ತಾಪಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ವ ಸಾತ್ಪುರ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

- ಇದು ಮಧ್ಯ ಭಾರತದ ನದಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ
- ತಾಪಿ ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿದೆ
- ನದಿಯು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ನ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ತಾಪಿ ನದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು ವಾಘೋರ್ ನದಿ, ಅನೇರ್ ನದಿ, ಗಿರ್ನಾ ನದಿ, ಪೂರ್ಣಾ ನದಿ, ಪಂಜಾರಾ ನದಿ ಮತ್ತು ಬೋರಿ ನದಿ.

ನದಿಯ ಹರಿವು:

ತನ್ನ ಮೂಲದಿಂದ, ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಗಲ್ಫ್ ಆಫ್ ಕ್ಯಾಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ನಿಮಾರ್ ಪ್ರದೇಶ, ಪೂರ್ವ ವಿದರ್ಭ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಖಾಂಡೇಶ್‌ದಿಂದ ಡೆಕ್ಕನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ವಾಯವ್ಯ ಮೂಲೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಗುಜರಾತ್‌ನಂತಹ, ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

- 9ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2020 ರಂದು, ತಾಪಿ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಸಮಿತಿಯು ಭಾರತ-EU ನೀರಿನ ಅಡಿಯ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ತಾಪಿ ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ(ತಾಪಿ RBM ಯೋಜನೆ)ಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ
- ಪರ್-ತಾಪಿ -ನರ್ಮದಾ ಲಿಂಕ್ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕಚ್‌ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಲಿಂಕ್ ಯೋಜನೆಯು ಉತ್ತರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಏಳು ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಹತ್ನೂರ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ), ಕಾಕ್ರಪರ್ ವೀರ್ (ಗುಜರಾತ್), ಉಕ್ಕಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಗುಜರಾತ್), ಗಿರ್ನಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ), ದಹಿಗಮ್ ವೀರ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ) ಇವು ತಾಪಿ ನದಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು

Prepare for **KPSI like a Pro!**

KPSI Topper's Test Series

Get ready to test your core subjects knowledge with Oliveboard's specially curated Karnataka PSI Test Series, that is on the same pattern as your final exam. Pace yourself during the exam and keep an eye on the clock!!!

Analyze your performance to identify areas that you need to concentrate more and improve your scores on the next test.

Designed by Experts
in Latest Pattern

All-India
Ranking

AI-Based
Performance Analysis

ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಈ ನದಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಸಿಕ್ ಬಳಿಯ ತ್ರಯಂಬಕೇಶ್ವರದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಉದ್ದದ ಹರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯು ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ನೀರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ
- ನದಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಗಂಗಾ ಅಥವಾ ವೃದ್ಧ (ಹಳೆಯ) ಗಂಗಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಕಾಲೋಚಿತ ನದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗಲವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ತೆಲಂಗಾಣ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ, ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ-ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ
- ನದಿಯು ರಾಜಮಂಡ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಡೆಲ್ಟಾವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ನದಿಯ ದಡವು ಅನೇಕ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ನಾಸಿಕ್ (MH), ಭದ್ರಾಚಲಂ(TS), ಮತ್ತು ತ್ರ್ಯಂಬಕ್. ಇದರ ಕೆಲವು ಉಪನದಿಗಳು ಪ್ರಾಣಹಿತ (ಪೆನುಗಂಗಾ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡಾಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ), ಇಂದ್ರಾವತಿ ನದಿ, ಬಿಂದುಸಾರ, ಶಬರಿ ಮತ್ತು ಮಂಜಿರಾ.
- ಕೊವ್ವೂರು ಮತ್ತು ರಾಜಮಂಡ್ರಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಏಷ್ಯಾದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರೈಲು-ರಸ್ತೆ ಸೇತುವೆ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯ ಮೇಲಿದೆ.

ನದಿಯ ಹರಿವು:

- ನದಿಯು ತ್ರಯಂಬಕ್‌ನಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಡೆಕ್ಕನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಿಂದ ತ್ರಯಂಬಕೇಶ್ವರ, ನಾಸಿಕ್, ಕೋಪರ್ಗಾವ್, ಪೈರಾಣ್, ನಾಂದೇಡ್, ರಾಜಮಂಡ್ರಿ, ಆದಿಲಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾಚಲಂ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಪಶ್ಚಿಮ ಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನರಸಾಪುರಂ ಬಳಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಗೋದಾವರಿ ಸೇರುತ್ತದೆ.

- ಗೋದಾವರಿಯು ಗಂಗಾ ನದಿಯ ನಂತರ ಭಾರತದ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಉದ್ದದ ನದಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಸುಮಾರು 10%ನ್ನು ಆವರಿಸಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನದಿಯಾಗಿದೆ
- ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ಭಾರತದ ಏಳು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿದೆ.
- ಗೋದಾವರಿಯು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲಿಷ್ಡ್ ಕಾರ್ಪ್ (ಲ್ಯಾಬಿಯೊ ಫಿಂಬ್ರಿಯಾಟಸ್)ಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಗೋದಾವರಿ ಡೆಲ್ಟಾದಲ್ಲಿರುವ ಕೋರಿಂಗಾ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಕಾಡುಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ
- “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಮಾರ್ಗ4” ಕಾಕಿನಾಡ-ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯನ್ನು ಕಾಲುವೆಗಳು, ಟ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- ಗಂಗಾಪುರ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಜಯಕ್ಕಾಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಫಾಟ್ಕರ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಾಮ್ ಸಾಗರ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

- ಕೃಷ್ಣಾ ಭಾರತದ ಅತಿ ಉದ್ದದ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ, ಇದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ
- ಇದು ಸಾಂಗ್ಲಿಯ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ನದಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ
- ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ನದಿಗಳಾದ ತುಂಗಾ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯು ಮುಖ್ಯ ಉಪನದಿಯಾಗಿದೆ
- ದೂಧಗಂಗಾ ನದಿಗಳು, ಕೊಯ್ನಾ, ಭೀಮಾ, ಮಲಪ್ರಭ, ದಿಂಡಿ, ಘಟಪ್ರಭಾ, ವರ್ಣ, ಯರ್ಲಾ, ಮತ್ತು

ಮುಸಿ ಇವು ಇತರ ಉಪನದಿಗಳು.

- ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ 75.6% ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾದ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ
- ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ 8% ರಷ್ಟಿದೆ
- ಕೃಷ್ಣ ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷ್ಣಾ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ, , ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಕಾಡುಗಳ ಕೊನೆಯ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು: 1. ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು 2. ಶ್ರೀಶೈಲಂ ಅಣೆಕಟ್ಟು 3.ಭೀಮಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು 4. ಸುಂಕೇಸುಳ ಬ್ಯಾರೇಜ್ 5. ಆಲಮಟ್ಟಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು 6. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು

ಕಾವೇರಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿರುವ ತಲಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ.

- ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಗಂಗಾ "ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಕಿ ಗಂಗಾ" ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.
- ನದಿಯ ಹರಿವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೂಲಕ ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ
- ಇದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೈಋತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮತ್ತು ಕೆಳಭಾಗದ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಚಳಿಗಾಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ಆದ್ದರಿಂದ, ಇದು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಹರಿವಿನ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ನದಿಯಾಗಿದೆ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- ನದಿಯು ಅರ್ಕಾವತಿ, ಶಿಂಷಾ, ಹೇಮಾವತಿ, ಕಪಿಲಾ, ಹೊನ್ನಹೊಳೆ, ಅಮರಾವತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕಬಿನಿ, ಲೋಕವಾವನಿ, ಭವಾನಿ, ನೊಯ್ಯಲ್ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಅನೇಕ ಉಪನದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪಿನ ಪ್ರಕಾರ

ರಾಜ್ಯ	ಹಂಚಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ
ಕರ್ನಾಟಕ	284.75 tmcft , 4 tmcft ಬೆಂಗಳೂರಿನದೂ ಹಿಡಿದು
ತಮಿಳುನಾಡು	404.25 tmcft
ಕೇರಳ	30 tmcft
ಪುಡುಚೆರಿ	7 tmcft

ನದಿಯ ಹರಿವು:

- ತನ್ನ ಮೂಲದಿಂದ, ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ಡೆಕ್ಕನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 2 ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಶಿವನಸಮುದ್ರ.
- ನದಿಯು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹರಿದು ಧರ್ಮಪುರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲಕ ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಈರೋಡ್, ತಿರುಚಿರಾಪಳ್ಳಿ, ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ.

- ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ತಮಿಳುನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಪುದುಚೇರಿ ಪ್ರದೇಶ ಮೇಲೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ
- ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯದ 40% ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ 26% ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ
- ಇದು ಉತ್ತಮ ನಿಯಂತ್ರಿತ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯು 90 ರಿಂದ 95 ಪ್ರತಿಶತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ಸುಮಾರು 87,900 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ ವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 2.7% ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕತೆ.
- ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಮೆಟ್ಟೂರು ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಮಾಯನೂರು ಅಣೆಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಂಡ್ ಅನಿಕಟ್ ಇವು ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು

ಮಹಾನದಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಮಹಾನದಿಯು ಮಧ್ಯ ಭಾರತದ ಸಾತ್ಪುರ ಶ್ರೇಣಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ

- ಇದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ನದಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- ಅತಿದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಹಿರಾಕುಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಮಹಾನದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನದಿಯ ಹರಿವು:

- ಇದು ಒಡಿಶಾ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- ಇದರ ಅತ್ಯಂತ ದೂರದ ಹೆಡ್‌ವಾಟರ್‌ಗಳು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಧಮ್ಮಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿಹಾವಾ ಪಟ್ಟಣದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ಫರ್ಸಿಯಾ ಗ್ರಾಮದಿಂದ 6 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.
- ಮಹಾನದಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸ್ಥಿಮೆ ಆಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ, ಪೂರ್ವ ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ ನಂತರ ಸಿಯೋನಾಥ್ ನದಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ, ಬಲೋಡಾ ಬಜಾರ್ ಕೆಳಗೆ, ಅದು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಒಡಿಶಾವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೂಲಕ ಅದರ ಹರಿವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವ ವಿವಿಧ ದಡಗಳೆಂದರೆ ರಾಯ್‌ಪುರ್, ಬೇತುಲ್, ಬಿಲಾಸ್‌ಪುರ್, ಜಾಂಜಗಿ, ಸುವರ್ಣಾಪುರ್, ಸಂಬಲ್‌ಪುರ್, ಅಂಗುಲ್, ಬೌಧ್, ಕೇಂದ್ರಪಾರ, ಕಟಕ್, ಸೋನೆಪುರ್, ಸಂಬಲ್ಪುರ್, ಸುಬಲಯ, ಬಿರ್ಮಹಾರಾಜಪುರ.
- ಮಹಾನದಿಯು ಪರದೀಪ್ ಬಳಿ ಹಲವಾರು ಚಾನಲ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಜಗತ್‌ಸಿಂಗ್‌ಪುರದ ಫಾಲ್ಸ್ ಪಾಯಿಂಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ, ಮಹಾನದಿಯ ಸಂಯೋಜಿತ ಡೆಲ್ಟಾ ಹಲವಾರು ನಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದು.

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಮಾರ್ಗ 5 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿ ಕಾಲುವೆ, ಮಾಟೈ ನದಿ ಮತ್ತು ಮಹಾನದಿ ನದಿ ಮುಖಜಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಒರಿಸ್ಸಾವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಹಾನದಿ ಡೆಲ್ಟಾದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ (ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ), ಜಾನುವಾರು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ (15.1% ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ 11.1% ವಿರುದ್ಧ; ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ 11.7% ವಿರುದ್ಧ 5.5% ಮತ್ತು 2.6% ವಿರುದ್ಧ 0.8% ಮೀನುಗಾರಿಕೆ)
- ಮಹಾನದಿ ನದಿಯು ಸುಮಾರು 900 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ದೂರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಇತರ ನದಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೂಳು ನಿಕ್ಷೇಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಈ ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಸುಮಾರು 80,000 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳು, ಇದು ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಟ್ಟು 4% ಪ್ರದೇಶ.
- ಮಹಾನದಿಯು ದಾಖಲಾದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಹುಪಾಲು ವಿನಾಶಕಾರಿ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಗೆ ಕುಖ್ಯಾತವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಇದನ್ನು 'ಒರಿಸ್ಸಾದ ದುಃಖ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಹಿರಾಕುಡ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ಇಂದು ಕಾಲುವೆಗಳು, ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಚೆಕ್‌ಗಳ ಡ್ಯಾಂಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ನದಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡುತ್ತವೆ

FREE Ebooks

[Download Now](#)

Current Affairs

[Explore Now](#)

GET FREE KAS, PSI, PC MOCK TESTS and SECTIONAL TESTS

For KAS, PSI, SDA, FDA, PDO and other exams

[Web](#)

[APP](#)

BLOG

Your one-stop destination
for all exam related
information & preparation
resources.

[Explore Now](#)

FORUM

Interact with peers & experts,
exchange scores
& improve your preparation.

[Explore Now](#)

